

DE SCHOOL

Bestemming Montessoribasissschool Arcade in Leidsche Rijn, Utrecht

Reisleider Doreen Rambags (54), directeur en inspirator

Reisbeschrijving U landt met een futuristisch ruimteschip midden in een archeologisch Romeins park. In dit schip kunt u met eigen ogen zien hoe de kinderen van de Homo Vinex een moderne vorm van montessorionderwijs krijgen. Uw reisleider staat bekend om haar gedrevenheid en tempo. Trekt u vooral stevige stappers aan.

‘Zou je eens een keer *niet* als eerste willen antwoorden als we een teamvergadering hebben?’ zei haar allereerste leidinggevende ooit tegen haar. Doreen Rambags ❶ - nu zelf leidinggevende van een school - heeft die opmerking altijd onthouden. Je hoeft maar enkele minuten met haar te spreken en je weet: deze vrouw is een zeer gedreven onderwijster die graag voor de troepen uitloopt. Ze heeft een plan, zet een stipje aan de horizon en begint te lopen. ‘Ik zit nu in de positie dat ik snel beslissingen kan nemen. Dat is heerlijk’, zegt Rambags. Maar meteen zegt ze er achteraan: ‘Ik heb moeten leren om tot tien te tellen voordat ik met een mening of oplossing kom.’

Als boerendochter in het Limburgse HeldenEchel was het haar droom om juf te worden en die droom is ze trouw gebleven. Misschien was het meester Pierre Willems die haar op deze route heeft gezet. ‘Hij had oog voor kinderen en verzong voor ieder kind een eigen aanpak. Hij moest wel, want we hadden maar drie klassen. Ik was nogal een strebertje, Doreentje wilde altijd winnen’, zegt ze met een lach. ‘Op de hoek van elk tafeltje stond een sigarendoosje

waar je “beloningspuntjes” in kon sparen. Ik kon goed leren, dus met die puntjes - gekleurde velletjes met een stempeltje - ging het wel goed. Maar je kon ook puntjes verliezen - bijvoorbeeld als ik me niet goed gedragen had op het schoolplein. Op een dag haalde hij tien kostbare puntjes uit mijn kistje omdat ik een klasgenootje had weggeduwd bij een balspel. Deze methode van belonen is achterhaald natuurlijk, maar toen werkte dat wel voor mij. Hij maakte leren en ontwikkelen tastbaar en visueel. Meester Willems was een montessoriaan *avant la lettre*’, lacht Rambags, ‘hij gaf ieder kind de ruimte om zijn eigen lijn te kunnen volgen.’

Montessorischool Arcade (342 leerlingen) vierde vorig jaar zijn 10-jarige jubileum in Romeinse stijl met Cirque d’Arcade. Naast het tamelijk futuristische schoolgebouw ❷ - ‘een verwaald ruimteschip’ - verrees in die dagen een klassieke circustent waar de Romeinen en Batavieren hun creatieve strijd (op)voerden. Het thema Romeinen was niet toevallig gekozen. Leidsche Rijn mag dan pas sinds eind jaren 90 herontdekt zijn door de Homo Vinex, zo’n 3.000 jaar geleden woonden er al Romeinen. Toen

❶

❷

❸

❹

❺

REIS

de grond bouwrijp werd gemaakt voor een van de grootste nieuwbouwprojecten van Nederland, kwam er prachtig historisch bewijs letterlijk naar boven: een oude Romeinse handelsweg, een goed geconserveerd vrachtschip, resten van wachttorens en enkele 'handgevormde' Romeinse vazen.

'Het jubileum was een heerlijk spektakel', zegt Rambags. Ze wijst trots op de poster boven haar bureau

3. 'Ik mocht me op de jubileumdag heel even Julius Caesar wanen, compleet met Romeins gewaad en bijpassende helm.' Een dvd van de feestweek staat als memento op tafel. Kleurrijke tekeningen van Romeinse vazen in alle soorten en maten bij de hoofdingang van de school herinneren aan de grond waarop de school in 2006 is gebouwd. 4.

Arcade is een groeischool midden in het archeologisch park van Leidsche Rijn. Twee klassieke schoorstenen van de kassen die hier ooit stonden, vormen een fraai contrast met het moderne schoolgebouw van beton en staal. In tien jaar groeide de school van 5 leerlingen in een noodbarakje naar 342 leerlingen verdeeld over negen heterogene groepen. Arcade is daarmee nog steeds een van de kleinere scholen in de Vinexwijk, en dat is een bewuste keuze. 'Er wordt nogal verhuisd in deze wijk. We moeten kinderen die later de school in komen vliegen, rustig kunnen laten wennen aan de montessori-aanpak. Maar ook voor mijn team is het goed om de schaalgrootte werkbaar te houden.'

Zelf staat Rambags - soms tot haar spijt - niet meer voor de klas want dat blijft in haar ogen toch het mooiste werk dat er bestaat. 'Ik heb het 17 jaar gedaan', zegt ze, 'het was een gelukkig moment toen ik voelde dat ik zo'n groep leerlingen totaal in de vingers had. Sindsdien heb ik nooit meer het gevoel gehad dat ik naar mijn werk moest.'

Waarom is ze gevallen voor de methode van Maria Montessori? 'Op een school in Venlo zag ik ooit een bovenbouwer op een kleedje in de weer met een bord met gaatjes, pionnen, en een doosje met kaartjes. Hij pakte er een kaartje uit en vroeg me: "Wilt u even kijken of hier 364 op staat?" Hij had zojuist een vierkantswortel opgelost - zonder interventie, zonder hulp. Ik wist meteen: zo wil ik werken. Zelf ontdekken is voor mij de essentie van leren.' 5 6

De dogmatische trekjes van de montessoriwereld zul je in Arcade niet tegen komen. Rambags is er wars van. 'Om nieuw leer materiaal officieel erkend te krijgen, moet je door een uiterst trage ambtelijke molen met een waslijst aan soms gedateerde eisen. Daar kan en wil ik niet op wachten. Ik wil leerlingen met een iPad aan de slag kunnen zetten, er moet wifi in alle lokalen zijn en - ja - we moeten meebewegen met de vraag van ouders en de samenleving: laat ons toetsresultaten zien.' Meer transparantie en flexibiliteit, dat ziet Rambags als haar grote opdracht sinds ze hier in 2008 als directeur kwam: trouw blijven aan de uitgangspunten van de montessorischool en oog houden voor de eisen van de tijd. Ze noemt het de processie van Echternach, maar ze telt ook haar zegeningen en is trots op haar team. 'We hebben de kleine koninkrijkjes in de klas doorbroken: op elke grote groep van 50 kinderen in een dubbel lokaal staan bij ons twee vaste begeleiders die elkaar kunnen inspireren en ondersteunen. Dat waren ze niet gewend, maar het is gelukt.'

Een school moet een lerende organisatie zijn, vindt Rambags. 'Ik heb vijf jaar voor een commercieel trainingsbureau gewerkt. Daar heb ik ervaren hoe prettig het is om te werken in een omgeving die hongert naar ontwikkeling en uitdaging. Ik was er voortdurend bezig met nieuwe ideeën en programma's. Het is eigenlijk vreemd dat scholen, bij uitstek de plekken waar ontwikkeling en leren centraal zouden moeten staan, zo behoudend en klagerig kunnen zijn.'

Groeien, het team versterken, opleiden, coachen - het zijn de woorden van een rasechte verandermanager. Maar wel eentje naar wie je graag luistert. ■

'We hebben de kleine koninkrijkjes in de klas doorbroken'